

БІЗНЕС ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

УДК 33. 338.242.4

Журавльова Ю.О.

кандидат наук з державного управління, докторант,
Одеський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

SPECIFICS OF EDUCATIONAL MARKET IN THE ODESSA REGION

У статті дано оцінку ринку освітніх послуг на прикладі Одеської області. Визначено певні процеси, тенденції розвитку освіти Одещини та чинники, які впливають на сталий розвиток галузі в регіоні, зокрема демографічний. Зазначено, що скорочення народжуваності в Одеській області наприкінці 90-х років веде до скорочення учнів та випускників загальноосвітніх навчальних закладів – потенційних абітурієнтів вищих навчальних закладів, що актуалізує питання їх оптимізації.

Ключові слова: освіта, система освіти, мережа, ринок освітніх послуг, регіон, навчальні заклади.

В статье дана оценка рынка образовательных услуг на примере Одесской области. Проанализированы процессы, тенденции развития образования Одещины и факторы, которые влияют на развитие отрасли в регионе, в частности, демографический. Отмечено, что сокращение рождаемости в Одесской области в конце 90-х годов ведет к сокращению учащихся и выпускников общеобразовательных учебных заведений – потенциальных абитуриентов высших учебных заведений, что делает актуальным вопрос их оптимизации.

Ключевые слова: образование, система образования, сеть, рынок образовательных услуг, регион, учебные заведения.

The article is an assessment of the educational market by the example of Odessa region. Determined certain processes, trends and education Odessa factors, including demographic, that affect the sustainable development of the industry in the region. It is noted that the reduction in fertility in the Odessa region in the late 90s leads to a reduction of students and graduates of secondary schools - potential students of higher educational institutions, which updates their optimization.

Keywords: education, education system, network, educational services market, region, educational institutions.

Постановка проблеми. Освіта – одна з найбільш масштабних фундаментальних складових частин устрою держави, її політичної, соціально-економічної, культурної та наукової діяльності. У загальній кількості зайнятого населення України працівники освіти посідають одне з провідних місць серед усіх видів економічної діяльності з тенденцією до зростання показника питомої ваги з 8,0% у 2000 р. до 8,8% у 2014 р. [1, с. 179].

На сучасному етапі економічного розвитку актуальними проблемами є забезпечення рівного доступу до здобуття якісної освіти, інтеграція її до європейського та світового освітнього простору, належного фінансування закладів освіти усіх типів, здійснення заходів щодо соціального захисту учасників навчально-виховного процесу.

Система освіти залежить від впливу зовнішнього середовища, зокрема демографічного, що склалися в країні, регіоні, районі, населеному пункті, оскільки це приводить до змін у мережі закладів освіти, зайнятості населення тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом багато уваги приділяється розвитку системи освіти, чинникам, які впливають на її розвиток. Так, В.П. Думанська звертає увагу на напрями змін освітньої політики, які можуть реально вплинути на демографічний розвиток України [2]. Вплив демографічного фактору на розвиток вищої освіти України досліджують

К.В. Астахова [3], В.В. Баранівський [4], Н. Кіреєва [5], В.Є. Сафонова [6], О.М. Хмелевська [7]. П.А. Вірченко розглядає вплив природних, історичних, суспільних, демографічних та економічних чинників на систему освіти [8]. Водночас недостатньо приділяється уваги особливостям ринку освітніх послуг на регіональному рівні, що дасть змогу прослідкувати певні процеси, тенденції розвитку та зробити відповідний прогноз.

Постановка завдання. Мета статті – розглянути певні процеси, тенденції розвитку та чинники, зокрема демографічний, що впливають на розвиток регіональної системи освіти на прикладі Одеської області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегією економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 р., яка затверджена Рішенням Одеської обласної ради від 21 грудня 2015 р. № 32-VII, визначений регіональний пріоритет В – розвиток людського потенціалу, який передбачає операційну ціль – розвиток сучасної високоякісної освіти та науки. Відповідно до зазначеної цілі, поставлені такі завдання: розвиток мережі дошкільних навчальних закладів різних типів та форм власності; реконструкція пристосованих приміщень та діючих закладів, повернення до мережі закладів, що використовуються не за призначенням; розвиток альтернативних форм дошкільної освіти; створення умов рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю; впровадження та реалізація нових освітніх

проектів (електронні підручники, дистанційні форми навчання) та сучасних інформаційних, комунікаційних технологій та засобів навчання; здійснення моніторингу якості освіти та освітніх послуг; упровадження освітніх програм та методів навчання з формування в учнівської молоді особистості, активної громадянської позиції; підвищення рівня знань іноземних мов та активізації процесів викладання іноземними мовами дисциплін навчального плану; відкриття нових професій відповідно до сучасних потреб ринку праці, оновлення матеріально-технічної бази закладів; підтримка молодих науковців тощо [9, с. 50, 51].

Система освіти Одеської області налічує 18,8 тис. освітніх установ, де здобувають освіту 555,3 тис. дітей, учнів, студентів [11]. На мережу навчальних закладів Одещини впливає динаміка народжуваності.

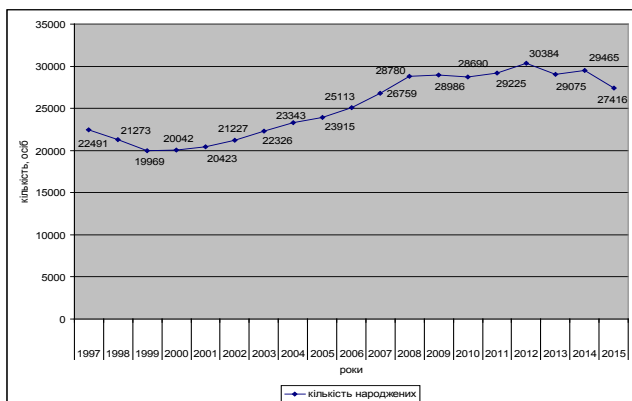

Рис. 1. Динаміка народжуваності в Одеській області (1997–2015 рр.) [11]

Як бачимо на рис.1, найменша кількість народжених спостерігається в 1999 р. – 19 969 осіб. Із 2000 по 2012 р. кількість народжених поступово збільшується – на 10 415 осіб. Після 2012 р. динаміка народжуваності поступово зменшується – на 2 968 осіб – та в 2015 р. становить 27 416 осіб.

Законом України «Про дошкільну освіту» передбачено обов’язкову дошкільну освіту для дітей старшого дошкільного віку. Аналіз табл. 1 свідчить, що в 90-ті

Таблиця 1
Динаміка мережі дошкільних навчальних закладів Одеської області (1995–2015 рр.)

Роки	Кількість закладів, одиниць ¹	У них місць, одиниць ²	Кількість дітей у закладах, осіб	Охоплення дітей закладами, відсотків до кількості дітей відповідного віку
1995	1094	94596	74642	43
1996	1039	89955	61878	38
1997	878	78779	52639	34
1998	824	76580	51906	35
1999	798	59084	50440	37
2000	735	51175	45391	37
2001	694	48531	43066	36
2002	766	49388	44747	44
2003	755	48877	45786	45
2004	731	48544	48710	47
2005	743	50769	51721	49
2006	746	51871	55023	51
2007	743	53867	59473	52
2008	754	55485	63467	53
2009	759	56106	60272	48
2010	744	55978	62852	47
2011	775	56974	66908	48
2012	780	60045	71470	50
2013	804	61821	73056	54
2014	801	61264	74172	54

¹ У 1995–2014 рр. ураховано дошкільні навчальні заклади, які не працювали протягом року або більше з будь-якої причини.

² У 1995–2014 рр. не враховано місця в дошкільних навчальних закладах, які не працювали на протязі року або більше з будь-якої причини.

Джерело: складено на основі [11]

роки в області втрачено значну кількість дошкільних навчальних закладів: із 1 094 закладів у 1995 р. до 694 у 2001 р. Водночас слід зазначити, що останнім часом мережа дошкільних навчальних закладів області розвивається, у тому числі за рахунок закладів приватної форми власності.

Таблиця 2
Динаміка мережі загальноосвітніх навчальних закладів Одеської області (2006/2007–2014/2015 навчальні роки)

Навчальні роки	Кількість закладів, одиниць	Кількість учнів у ЗНЗ, тис. осіб	З них у закладах		Випуск учнів ЗНЗ, тис. осіб	
			денних	вечірніх (змінних),	закінчили школу II ступеня (одержали свідоцтво про БЗСО ¹)	закінчили школу III ступеня (одержали атестат про ПЗСО ²)
2006/07	972	270,7	264,6	6,1	30,1	25,3
2007/08	969	258,1	252,1	6,0	28,5	25,7
2008/09	969	248,2	242,5	5,7	26,8	22,4
2009/10	967	243,1	237,6	5,5	17,4	20,4
2010/11	950	235,6	230,1	5,5	27,8	18,6
2011/12	912	236,3	231,2	5,1	25,3	12,0
2012/13	903	235,1	230,3	4,8	23,5	15,9
2013/14	890	235,2	230,9	4,3	22,1	16,2
2014/15	887	240,3	236,6	3,7	20,7	15,3

¹ Базова загальна середня освіта

² Повна загальна середня освіта

Джерело: складено на основі [11]

Проте, на нашу думку, мережа дошкільних навчальних закладів залишається недосконалою. У дошкільних закладах Одещини на 100 місць припадає 120 дітей, що гірше, ніж у середньому по Україні – 117 дітей на 100 місць [12, с. 6]. Це зумовлено покращенням демографічної ситуації в регіоні та переміщенням в область осіб із тимчасово окупованої території України. Через зазначене черга на влаштування до дошкільних навчальних закладів у 2015 р. становила понад 22 тис. дітей, із них понад 13 тис. дітей – у м. Одеса [10, с. 5].

Водночас продовжується системна робота з упорядкування та формування оптимальної мережі загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ).

Аналіз табл. 2 показує, що протягом 10 останніх років мережа загальноосвітніх навчальних закладів зменшилася на 87 одиниць. Тільки в 2015 р. закрито сім загальноосвітніх навчальних закладів (п'ять – у Білгород-Дністровському, два – у Миколаївському районах). Кількість учнів у ЗНЗ з 2006 по 2013 р. зменшилася на 35,5 тис. осіб, але з 2014 р. вона зросла на 5,1 тис. осіб.

Вартість утримання одного учня залежить від наповнюваності шкіл. В області вона коливається від 3 тис. грн. до 56 тис. грн., там де наповнюваність класів мала, вартість утримання одного учня буде більшою [10].

Наприклад, найвища вартість утримання одного учня в загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) з малою наповнюваністю: в Ананіївському районі – від 17,4 до 29,3 тис. грн. у 7 ЗНЗ; Арцизькому – від 12,2 до 28,1 тис. грн. у 8 ЗНЗ; Балтському – від 15,6 до 26,6 тис. грн. у 10 ЗНЗ; Березівському – від 15,7 до 26,6 тис. грн. у 10 ЗНЗ; Великомихайлівському – від 13,6 до 23,4 тис. грн. у 8 ЗНЗ; Кодимському – від 14,2 до 56,3 тис. грн. у 3 ЗНЗ; Котовському – від 12,2 до 42,8 тис. грн. у 14 ЗНЗ; Краснокнянському – від 18,5 до 36,8 тис. грн. у 7 ЗНЗ; Тарутинському – від 17,4 до 33,6 тис. грн. у 7 ЗНЗ; Ширяївському районі – від 12,3 до 26,4 тис. грн. у 12 ЗНЗ [10, с. 7]. Середня вартість утримання одного учня по області становить 8,6 тис. грн. [13].

Таблиця 3

Динаміка мережі позашкільних навчальних закладів Одеської області (2005–2015 рр.)

Роки	Кількість закладів, одиниць	Кількість дітей, тис. осіб	% охоплення
2005	109	77	27
2006	110	83	30
2007	112	85	32,2
2008	115	86	34,7
2009	114	85	36,7
2010	117	80	34,5
2011	116	81	36
2012	120	79	34,8
2013	122	111	48,2
2014	122	118	51
2015	115	111	49

Джерело: складено на основі [14]

У системи освіти області налічується 115 позашкільних навчальних закладів, де здобувають позашкільну освіту 111 тис. дітей, що становить 49% від загальної кількості дітей шкільного віку, та 33 дитячо-юнацькі

спортивні школи, в яких навчається 18 039 дітей. Із 110 комунальних позашкільних навчальних закладів 66% розміщуються у пристосованих приміщеннях, близько 70% із них потребують переоснащення матеріально-технічної бази: забезпечення спортивним інвентарем, музичними інструментами, дослідними матеріалами тощо [10, с. 8].

Як показує аналіз табл. 3, мережа позашкільних навчальних закладів, кількість дітей, які охоплені позашкільною освітою, до 2014 р. демонструють позитивну динаміку, але в 2015 р. відбувається скорочення мережі та кількості дітей, які отримують позашкільну освіту. Через брак коштів у місцевих бюджетах органи місцевої влади вимушені вдаватися до закриття, реорганізації, злиття, перепрофілювання позашкільних закладів.

Первинну професійну підготовку забезпечують заклади професійно-технічної освіти.

Таблиця 4

Динаміка мережі професійно-технічних навчальних закладів Одеської області (2005–2014 рр.)

Роки	Кількість закладів на кінець року, одиниць	Кількість учнів, тис. осіб	Прийнято учнів, тис. осіб	Підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників, тис. осіб
2005	47	19,1	11,7	10,0
2006	47	18,6	11,6	10,1
2007	46	18,2	11,4	10,4
2008	46	17,8	11,2	10,3
2009	42	17,7	11,5	9,9
2010	42	18,6	12,0	10,1
2011	42	18,2	10,6	10,0
2012	41	18,9	12,5	9,2
2013	41	18,2	10,2	9,2
2014	40	17,4	9,3	9,1

Джерело: складено на основі [11]

Аналіз табл. 4 показує, що впродовж останніх 10 років система професійно-технічної освіти області показує негативну динаміку. Відбулося скорочення: на 7 професійно-технічних навчальних закладів, контингенту учнів – на 1,7 тис. осіб, прийому учнів – на 2,4 тис. осіб та випуску кваліфікованих робітників – на 0,9 тис. осіб. Це пов'язано з тим, що професійна освіта знаходиться у системній кризі, вийти з якої можливо шляхом реформування та створення мережі сучасних навчальних закладів нового типу, оновлення їх матеріально-технічної бази для надання громадянам якісних освітніх послуг.

Одеська область – потужний освітній та науковий центр. Мережа вищих навчальних закладів за останні роки залишається стабільною, про що свідчить табл. 5.

Водночас аналіз табл. 5 свідчить, що кількість студентів у вищих Одещини за останні 10 років зменшилася на 21,6 тис. осіб. Динаміка прийому до ВНЗ показує, що найбільша кількість зарахованих на перший курс спостерігається у 2007/2008 навчальному році – 28,0 тис. осіб., найменша – у 2015/2016 навчальному році – 18,2 тис. осіб.

У 17 вищих навчальних закладах Одеського регіону в 2014/2015 навчальному році навчалися 7 256 іноземних громадян, у тому числі 356 – на підготовчих відділеннях та факультетах [15].

Таблиця 5

Динаміка мережі вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації Одеської області (2005/2006–2015/2016 навчальні роки)

Навчальні роки	Кількість ВНЗ, одиниць	Кількість студентів у ВНЗ, тис. осіб	Прийнято до ВНЗ, тис. осіб	Випущено фахівців із ВНЗ, тис. осіб
2005/06	22	119,5	26,1	18,9
2006/07	22	125,3	26,3	20,6
2007/08	22	130,5	28,0	25,4
2008/09	22	133,3	24,9	28,0
2009/10	22	128,2	21,1	28,7
2010/11	22	127,2	23,3	30,9
2011/12	23	118,6	18,8	30,4
2012/13	22	114,3	21,4	31,0
2013/14	22	110,2	23,3	29,5
2014/15	21	103,8	21,6	28,1
2015/16	21	97,9	18,2	26,5

Джерело: складено на основі [11]

У мережі коледжів, технікумів, училищ реорганізація відбувалася за рахунок їх входження структурними підрозділами до університетів та академій. Як бачимо з табл. 6, кількість ВНЗ I–II рівнів акредитації Одещини скоротилася на чотири одиниці.

Водночас аналіз табл. 6 демонструє, що вищі навчальні заклади I–II рівнів акредитації до 2015/2016 навчального року показують негативну динаміку щодо контингенту студентів та кількості зарахованих на перший курс. Так, у 2005/2006 навчальному році спостерігається найбільша кількість студентів та прийом – 24,8 тис. осіб та 7,9 тис. осіб відповідно. До 2014/2015 навчального року контингент студентів та кількість прийнятих на навчання зменшилися на 12,3 тис. осіб та 4,5 тис. осіб відповідно. Однак із 2015/2016 навчального року бачимо збільшення контингенту студентів на 2,1 тис. осіб та незначне збільшення прийому – на 0,6 тис. осіб.

Навчальний процес у закладах освіти області забезпечують 47 222 педагогічних та науково-педагогічних працівників, у т. ч.: 23 035 осіб – у загальноосвітніх навчальних закладах; 1 252 – у навчально-виховних закладах інтернатного типу обласного підпорядкування; 7 103 – у дошкільних навчальних закладах різних типів

Список використаних джерел:

1. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Редкол.: В.Г. Кремень (голова) [та ін.] ; за заг. ред. В.Г. Кременя ; Нац. акад. пед. наук України. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – 448 с.
2. Населення України: демографічні складові людського розвитку / За ред. О.М. Гладуна. – Умань : Видавець Сочінський, 2015. – 180 с.
3. Астахова В.К. Вплив демографічних факторів на соціально-економічний розвиток вищої освіти / В.К. Астахова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum...ep/2010_2/files/EC210...
4. Баранівський В.В. Демографічний фактор як проблема рівності доступу до вищої освіти в сучасній Україні / В.В. Баранівський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.hnpu.edu.ua/ojs/phylos/article/view/1013/1018>.
5. Кіреєва Н. Вплив демографічної ситуації на діяльність вищих навчальних закладів в Україні: державно-управлінський аспект / Н. Кіреєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2011/2011.../11knsdua.pdf>.
6. Сафонова В.С. Прогнозні аспекти розвитку вищої освіти в умовах демографічної кризи в Україні / В.С. Сафонова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Nvamc_ekon/2009...15.pdf.
7. Хмелевська О.М. Основні трансформаційні зрушення у системі вищої освіти в Україні / О.М. Хмелевська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

Таблиця 6

Динаміка мережі вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації Одеської області (2005/2006–2015/2016 навчальні роки)

Навчальні роки	Кількість ВНЗ, одиниць	Кількість студентів у ВНЗ, тис. осіб	Прийнято до ВНЗ, тис. осіб	Випущено фахівців із ВНЗ, тис. осіб
2005/06	23	24,8	7,9	5,9
2006/07	21	21,8	6,4	5,8
2007/08	20	19,5	6,0	5,6
2008/09	19	17,4	4,7	4,7
2009/10	19	14,7	3,9	4,4
2010/11	20	15,4	5,1	4,6
2011/12	22	17,2	5,0	4,2
2012/13	19	13,6	3,8	3,3
2013/14	19	13,6	3,8	3,4
2014/15	18	12,5	3,4	3,5
2015/16	19	14,6	4,0	3,8

Джерело: складено на основі [11]

та форм власності; 1 720 – у позашкільних навчальних закладах; 2 150 – у професійно-технічних навчальних закладах; 2 721 – у коледжах, технікумах, училищах; 9 241 – у вищих навчальних закладах. Проблемою залишається старіння педагогічних кадрів. Наприклад, кількість учителів, які досягли пенсійного віку (особливо у сільській місцевості), кожного року збільшується, і сьогодні це вже кожний шостий педагог (19% від загальної кількості освітян). Це пов'язано з тим, що вчителі отримують невелике пенсійне забезпечення, тому намагаються працювати якомога довше [10, с. 13].

Висновки з проведеного дослідження. Впродовж останніх років в освітній галузі Одещини, як і в Україні загалом, відбулася низка змін, з'явилися нові виклики, зумовлені процесами реформування всіх освітніх ланок. На підставі аналізу визначено певні процеси, тенденції розвитку освіти Одещини та чинники, зокрема демографічний, які впливають на сталий розвиток галузі в регіоні. Показано, що скорочення народжуваності в Одеській області наприкінці 90-х років веде до скорочення учнів та випускників загальноосвітніх навчальних закладів – потенційних абітурієнтів вищих навчальних закладів, що актуалізує питання їх оптимізації.

8. Вірченко П.А. Чинники, які впливають на функціонування системи освіти та їх суспільно-географічна класифікація / П.А. Вірченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/.../8736/.../>.

9. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року, затверджена Рішенням Одеської обласної ради від 21 грудня 2015 р. № 32-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oda.odessa.gov.ua/strategiya-ekonomchnogo-ta-socalnogo-rozvitku-odesko>.

10. Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.odessa.gov.ua/files/osvita_portal/document/dopov_d_na_aparatnu1.

11. Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.od.ukrstat.gov.ua>.

12. Інформаційно-аналітичні матеріали з питань підготовки до 2016/ 2017 навчального року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/content/Новини/2016/08/17/konf20162.doc>.

13. Демографічна криза та нерівність в українській шкільній системі: аналіз нової бази даних «Шкільна карта України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.cedos.org.ua/edustat/graph.

14. Стан готовності до нового навчального року та впровадження державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.odessa.gov.ua>.

15. Рада ректорів вищих навчальних закладів Одеського регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rectors.odessa.ua>.

УДК 330.342

Кітц Р.Р.

*здобувач кафедри інформаційних систем у менеджменті,
Львівський торговельно-економічний університет*

МОНЕТАРНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

MONETARY MECHANISMS OF ENSURING FINANCIAL STABILITY OF MACROECONOMIC SYSTEMS

У статті досліджено вплив регулювання облікової ставки на інвестиційні процеси в макроекономічній системі. Показано, що для досягнення фінансової стабільності монетарні механізми регулювання відрізняються для різних станів економіки. Аналіз агентської моделі макроекономічної системи дав змогу встановити такі механізми оптимальної монетарної політики: 1) якщо макроекономічна система не знаходиться на межі нульової облікової ставки, то зменшення облікової ставки до деякої критичної межі і додаткова емісія грошей дають змогу відновити загальне кредитування реального сектора, водночас відновлення банківського кредитування буде більш повільним, ніж відновлення приватних інвестицій; 2) якщо макроекономічна система знаходиться на межі нульової облікової ставки, то навіть незначне зростання облікової ставки і зменшення грошової пропозиції дадуть змогу відновити загальне кредитування реального сектора, водночас відновлення банківського кредитування буде швидшим, ніж відновлення приватних інвестицій.

Ключові слова: монетарна політика, макроекономічна система, облікова ставка, фінансова стабільність, агентська модель, грошова пропозиція.

В статье исследовано влияние регуляции учетной ставки на инвестиционные процессы в макроэкономической системе. Показано, что для достижения финансовой стабильности монетарные механизмы регулирования отличаются для разных состояний экономики. Анализ агентской модели макроэкономической системы позволил установить следующие механизмы оптимальной монетарной политики: 1) если макроэкономическая система не находится на грани нулевой учетной ставки, то уменьшение учетной ставки к некоторому критическому пределу и дополнительная эмиссия денег позволяют возобновить общее кредитование реального сектора, в то же время возобновление банковского кредитования будет медленнее, чем возобновление частных инвестиций; 2) если макроэкономическая система находится на грани нулевой учетной ставки, то незначительный рост учетной ставки и уменьшение денежного предложения позволят возобновить общее кредитование реального сектора, возобновление банковского кредитования будет быстрее, чем возобновление частных инвестиций.

Ключевые слова: монетарная политика, макроэкономическая система, учетная ставка, финансовая стабильность, агентская модель, денежное предложение.